

КОНЦЕНТРАЦІЯ БАНКІВСЬКОГО КАПІТАЛУ ЯК ЧИННИК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЙОГО КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ

Захарченко Н. В.

к.е.н., доцент

Бянов Д. М.

студент 1 курсу, магістр,

спеціальність “Фінанси, банківська справа та страхування,
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

м. Одеса, Україна

Розвиток української економіки та сучасний характер міжнародних фінансових відносин України з іншими країнами залежить від багатьох чинників і, зокрема, від чинника капіталізації та концентрації капіталу банківської системи. Неперервний процес фінансової глобалізації та лібералізація режиму міжнародного руху капіталу, зростання конкуренції в банківській сфері та розвиток банківських інновацій призвели до прискорення процесів капіталізації та концентрації в банківській сфері. Консолідація банківського капіталу стала визначальним явищем як у світовій економіці, так і в Україні [1].

Сьогодні концентрація банківського капіталу та забезпечення механізмів підвищення рівня капіталізації банківської системи є актуальними завданнями, необхідними для подальшого розвитку банківської системи загалом.

Однією із характерних ознак розвитку банківських систем багатьох країн світу є підвищення рівня концентрації банківського капіталу, що відбувається за рахунок консолідаційних процесів банків. Нині такі процеси ще не набули достатнього розвитку в Україні, але водночас існують всі передумови для цього розвитку шляхом реорганізації банків.

Концентрація банківського капіталу є потрібною та економічно вигідною за підвищення рівня економічної ефективності до рівня, необхідного для того, щоб компенсувати негативні наслідки монополізації банківського ринку.

Вплив зовнішніх та внутрішніх чинників середовища на діяльність банківського сектору та окремих банків приводить до виявлення певних тенденцій та закономірностей, таких як зниження прибутковості через підвищення ризикованості ведення банківської діяльності.

Консолідація банківської системи та підвищення рівня концентрації банківського капіталу дадуть змогу вітчизняним банками отримати такі переваги:

- 1) підвищити загальний рівень конкурентоспроможності банків;
- 2) спростити вихід вітчизняних банків на внутрішні та світові грошові ринки та ринки капіталу;
- 3) забезпечити більш високий рівень ліквідності, фінансової стійкості банківських установ та стабільність всієї банківської системи;
- 4) наростити обсяги активів, поліпшити їх структуру;
- 5) розширити спектр банківських послуг та знизити загальні витрати на здійснення банківської діяльності;
- 6) забезпечити необхідні обсяги капіталу для стимулювання інноваційних процесів у банках;

7) запобігати фінансовим ризикам, забезпечуючи достатній рівень рентабельності та ліквідності банків і банківської системи загалом.

Найбільшої ефективності в процесі консолідації банків можна досягти за рахунок таких чинників:

– правильний вибір об'єкта угоди та наперед визначені та обговорені умови;

– процес консолідації повинен відповідати задачам і потребам конкретної ситуації;

– кожен етап консолідаційного процесу повинен бути ретельно спланованим та реалізованим.

В результаті успішної консолідації банків у формі злиття чи поглинання досягається ефект від синергії: вартість новоствореного банку перевищує суму вартостей банків-учасників злиття [2].

У різних країнах банки застосовують різні методи концентрації банківського капіталу. Банки США, наприклад, пішли шляхом масового нарощування капіталу за рахунок додаткового випуску акцій та субординованих облігацій, а також збільшення фонду перерозподіленого прибутку. У Великобританії банки надають перевагу коригуванню структури портфеля активів (а саме – розміру класифікованих активів за ступенем розвитку). Японські банки впродовж багатьох років активно використовували засіб „роздування” капітальної бази шляхом включення до неї номінального прибутку від зростання ринкової ціни інвестиційного портфеля. Якщо американська практика може бути прийнятною для вітчизняних банківських установ, то досвід банків Великобританії та Японії потрібно використовувати обережно. Проте варто мати на увазі, що притягнення додаткового капіталу в формі випуску нових акцій викликає скорочення дивідендів, а відтак несхвалення пайовиків [3].

Таким чином, в умовах політичної та економічної нестабільності України правління банку може приймати рішення про злиття чи поглинання не тільки з позицій підвищення синергетичного ефекту або посилення конкурентних позицій, а в першу чергу, заради уникнення банкрутства та збільшення фінансової стійкості банківської системи [4].

Література:

1. Коваленко В.В. Проблеми капіталізації та концентрації капіталу в банківській сфері : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/55989/5/Kovalenko_kapital_banku.pdf

2. Шульга К.Д. Проблеми та перспективи розвитку консолідаційних процесів та шляхи підвищення їх ефективності у банківському секторі України : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.vestnik-ekonom.mgu.od.ua/journal/2017/25-2-2017/30.pdf>

3. Галіцейська Ю. Капіталізація банківської системи України: проблеми та перспективи /Ю. Галіцейська //Вісник ТНЕУ. – 2008. – № 4. – С.76 – 82.

4. Захарченко Н.В. Напрямки вдосконалення функціонування банківської системи України /Н.В. Захарченко, Т.В. Кучер // Фінансові аспекти розвитку держави, регіонів та суб'єктів господарювання : сучасний стан та перспективи : мат-ли I міжнар. наук.-практ. конф., 25 – 26 грудня 2015 р.: тези доп. – Одеса : Бондаренко М.О., 2015. – С. 460 – 461.